

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก : กรณีศึกษา โรงเรียนที่รับโอนจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 4 คน ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตาก ที่มีการถ่ายโอนมาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนบ้านถ้ำเสือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2 โรงเรียนห้วยน้ำขุ่น (สาขาบ้านถ้ำเสือ) โรงเรียนบ้านมอเกอร์ และโรงเรียนจตุรจินดา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพและปัญหา ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ แนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

3.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งและเก็บแบบสอบถามคืน ในทุกสถานศึกษา ผู้วิจัยจะส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

1. แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์กรบริหาร ส่วนตำบล ปลัดเทศบาล นักวิชาการศึกษา ครู และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการ บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำผลการวิจัยในตอนที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

3 . การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สนทนากลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ การจดบันทึก การบันทึกเสียง และการบันทึกภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่จดบันทึกและจากการบันทึกเทปของผู้ร่วมสนทนากลุ่มถอดออกมา เป็นบทสนทนา จัดระเบียบข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง ตามประเด็นหัวข้อแนวทางพัฒนา การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเรียงลำดับตามความสำคัญของ แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก

โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ร้อยละ 76.92 รองลงมาคือ งานกิจการนักเรียน ร้อยละ 76.81 และงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ร้อยละ 72.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 งานวิชาการ พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ร้อยละ 97.67 รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยศึกษา หลักสูตรแกนกลาง ร้อยละ 93.02 และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 90.70

1.2 งานบุคลากร พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ มีการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานเป็น หมู่คณะในสถานศึกษา เกี่ยวกับมีการกระจายความรับผิดชอบให้ครูมีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ร้อยละ 81.39 รองลงมาคือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคณะกรรมการ สถานศึกษาหรือผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับครูและบุคลากร ร้อยละ 74.42 และครูเป็นผู้นำงานดำเนินการดำเนินงานบุคลากร ร้อยละ 72.09

1.3 งานธุรการ การเงินและพัสดุ พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือสถานศึกษามีการดำเนินงานธุรการ โดยมีการจัดทำบันทึกเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ร้อยละ 86.05 รองลงมาคือ มีการจัดทำทะเบียนประวัติบุคลากรของสถานศึกษา ร้อยละ 81.40 และมีการจัดทำบันทึกการรับ-ส่ง เอกสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร้อยละ 79.07

1.4 งานกิจการนักเรียน พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด ตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือครูมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการด้าน กิจการนักเรียน ร้อยละ 97.67 รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนิน วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยการจัดกิจกรรมสถานนักเรียน และจัดให้มีการเลือกตั้งประธาน นักเรียน ร้อยละ 90.70 และสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และบำเพ็ญประโยชน์ กับท้องถิ่น ร้อยละ 88.37

1. 5 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ งบประมาณและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสะอาด ร่มรื่น อากาศถ่ายเทได้สะดวก ร้อยละ 67.44 รองลงมาคือ สถานศึกษามีการดำเนินการด้านอาคารสถานที่โดยมีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 65.12 และมีการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่คุ้มค่าทุกพื้นที่ จัดภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการรักษาความปลอดภัยในอาคารต่างๆ โดยมีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในหรือบริเวณอาคารต่างๆ ร้อยละ 60.47

1. 6 งานความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารสถานศึกษามากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดให้บริการแก่ชุมชนโดยจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ร้อยละ 83.72 รองลงมาคือ สถานศึกษามีการดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการจัดเยี่ยมบ้านผู้ปกครองและมีการเชิญผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม และเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ร้อยละ 81.40 และช่วยงานของชุมชนในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น งานบุญประเพณี งานศพ ร้อยละ 76.74

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก

โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 59.09 รองลงมา ได้แก่ งานบุคลากร ร้อยละ 50.00 และงานธุรการ การเงินและพัสดุ ร้อยละ 27.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 งานวิชาการ พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ร้อยละ 16.28 รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล การเรียนของนักเรียน เกี่ยวกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ร้อยละ 23.26 การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการนำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ชุมชน ห้องสมุดชุมชนการจัดกิจกรรมสอนซ่อม/เสริม เกี่ยวกับการประเมินผลจากการสอนซ่อมเสริม และการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เกี่ยวกับมีการเผยแพร่กิจกรรม และผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแก่บุคลากรภายในและสาธารณชน ร้อยละ 25.58

2.2 ด้านงานบุคลากร พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การดำเนินงานบุคลากรเกี่ยวกับการเสนอขออัตรากำลังในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและการดำเนินการประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น เกี่ยวกับการนำผลการประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น

มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาชั้นพิเศษ ร้อยละ 23.26 รองลงมาคือ การดำเนินงานบุคลากร เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อบรรจุแต่งตั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการปฐมนิเทศ การบำรุงขวัญครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นเกี่ยวกับการจัดพาไปทัศนศึกษา ร้อยละ 25.58 และการดำเนินงานบุคลากรเกี่ยวกับการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการติดตามให้ความช่วยเหลือแนะนำ นิเทศระหว่างการปฏิบัติงานจากผู้บริหารหัวหน้างาน และครูในสายงานเดียวกัน และการบำรุงขวัญครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น เกี่ยวกับจัดสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้ตรงตามความต้องการของบุคลากร ร้อยละ 30.23

2.3 งานงานธุรการ การเงินและพัสดุ พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การดำเนินการด้านการเงินและการบัญชีเกี่ยวกับสถานศึกษาได้รับงบประมาณ เพียงพอ และทันเวลาในแต่ละปีงบประมาณ ร้อยละ 16.28 รองลงมาคือ การดำเนินการด้านงาน พัสดุ-ครุภัณฑ์ เกี่ยวกับการซ่อมแซมพัสดุ ครุภัณฑ์ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ร้อยละ 27.91 และการจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับจัดทำทะเบียนประกาศ ร้อยละ 34.88

2.4 งานกิจการนักเรียน พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เกี่ยวกับจัดนิทรรศการแสดงผลงาน และจำหน่ายสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างจากฝีมือของนักเรียน ร้อยละ 18.60 รองลงมาคือ การดำเนินการ ด้านแนะแนว เกี่ยวกับจัดให้มีห้องแนะแนวในจุดที่สะดวกต่อนักเรียนผู้มารับบริการ ร้อยละ 20.93 และการดำเนินการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนเกี่ยวกับการสร้างเงื่อนไขในทางบวกสู่ภาคปฏิบัติ มีการควบคุม ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 23.26

2.5 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การดำเนินการด้านอาคารสถานที่เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ร้อยละ 2.33 รองลงมาคือ การรักษาความปลอดภัยภายในอาคารต่างๆ เกี่ยวกับการติดตั้งบันได หนีไฟและอุปกรณ์ดับเพลิงตามอาคารเรียน และมีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร ร้อยละ 9.30 และการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ เกี่ยวกับการจัดทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่ ร้อยละ 13.95

2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษา 3 ลำดับแรก คือ การได้รับความร่วมมือจากชุมชน เกี่ยวกับชุมชนช่วยติดตามดูแลนักเรียนและ ประสานงานกับสถานศึกษาในช่วงเวลาที่นักเรียนอยู่นอกสถานศึกษา ร้อยละ 34.88 รองลงมาคือ การดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และการจัดบริการแก่ชุมชนเกี่ยวกับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ร้อยละ 44.17

3. ผล การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

3.1 งานวิชาการ พบแนวทางที่สำคัญ คือ

3.1.1 จัดประชุมร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดหลักการและจุดหมายของหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.1.2 จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เช่น กิจกรรมคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ กิจกรรมสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เป็นต้น

3.1.3 แต่งตั้งผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนเพื่อให้เป็นตัวแทนในการจัดและพัฒนาทำหลักสูตรการเรียนการสอน

3.1.4 ขอความร่วมมือจากชุมชนในการร่วมระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.5 จัดกิจกรรมนำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ชุมชน ห้องสมุดชุมชนเป็นประจำ เพื่อให้เด็กเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนของตนเอง

3.1.6 จัดอบรมเทคนิคการจัดกิจกรรมสอนซ่อม/เสริม และการประเมินผลจากการสอนซ่อมเสริมที่หลากหลายเพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น

3.1.7 ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะของนักเรียนทางด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความชำนาญ

3.1.8 เปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดค้นในการสร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง

3.1.9 จัดอบรมและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มทักษะและความชำนาญสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา

3.1.10 ปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศอย่างเคร่งครัดและกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้นิเทศล่าช้า

3.1.11 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการติดตามประเมินผลการนิเทศอย่างชัดเจน

3.1.12 จัดหาช่องทางประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่กิจกรรม และผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่หลากหลาย เช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน แผ่นพับ บอร์ดหน้าโรงเรียน เคเบิลท้องถิ่น ฯลฯ

3.1.13 จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสำรวจแหล่งเรียนรู้ใหม่ๆ เป็นประจำ

3.2 งานบุคลากร พบแนวทางที่สำคัญ คือ

- 3.2.1 จัดงานให้เหมาะสมและตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคน
- 3.2.2 เพิ่มกรอบอัตรากำลังและเพิ่มอัตรากำลังบุคลากร สำหรับรับผิดชอบงาน เฉพาะตำแหน่ง และงานสอนสาขา ที่ขาดแคลน
- 3.2.3 ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรมสำหรับการบรรจุแต่งตั้งบุคลากร
- 3.2. 4 จัดกิจกรรมการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่เพื่อให้รับรู้ถึงบริบทของสถานศึกษา และแนวทางการปฏิบัติงาน
- 3.2. 5 จัดครูพี่เลี้ยงสำหรับให้ความช่วยเหลือแนะนำ นิเทศระหว่างการปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรใหม่
- 3.2. 6 จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด
- 3.2. 7 จัดสรรโบนัส ขั้นพิเศษ และให้ความช่วยเหลือ กับบุคลากรทุกระดับ ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน
- 3.2. 8 จัดสวัสดิการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการบำรุงขวัญครู อาจารย์ และบุคลากร
- 3.2. 9 เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ตัดสินใจเกี่ยวกับสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง
- 3.2. 10 เพิ่มงบประมาณสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมความประพฤดี ระเบียบวินัย และจริยธรรม ของบุคลากร
- 3.2. 11 เชิญวิทยากรที่มีความประพฤดีดีเด่นของหน่วยงานทางการศึกษามอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับความประพฤดีระเบียบวินัย และจริยธรรมของความเป็นครูที่ดี
- 3.2. 12 เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ และบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์ การประเมิน
- 3.2. 13 นำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและบรรจุไว้ใน แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
- 3.2. 14 จัดทำเอกสารและแบบฟอร์มของสถานศึกษาให้ชัดเจนและเป็นระเบียบ ถูกต้องตามหลักทางราชการ
- 3.2. 15 พิจารณาขั้นพิเศษโดยนำผลการประเมินมาเป็นเกณฑ์

3.3 งานธุรการ การเงินและพัสดุ พบแนวทางที่สำคัญ คือ

- 3.3.1 เพิ่มช่องทางและระยะเวลาการจัดทำทะเบียนประกาศ
- 3.3.2 ดำรวจความต้องการในการใช้พัสดุ-ครุภัณฑ์ของแต่ละบุคคลเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดสรรพัสดุ-ครุภัณฑ์
- 3.3.3 จัดตั้งงบประมาณสำหรับซ่อมแซมพัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการเอง
- 3.3. 4 เพิ่มช่องทางและระยะเวลาการประชาสัมพันธ์ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ให้มากขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยอดเงินคงเหลือประจำเดือน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา
- 3.3. 5 เพิ่มกรอบอัตรากำลัง และเพิ่มอัตรากำลังบุคลากร สำหรับรับผิดชอบงานเฉพาะตำแหน่ง เช่น งานธุรการ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ ฯลฯ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 3.3. 6 จัดทำข้อมูลด้านการเงินและการบัญชีของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อการเสนอของบประมาณในแต่ละปี

3.4 งานกิจการนักเรียน พบแนวทางที่สำคัญ คือ

- 3.4.1 เพิ่มกรอบอัตรากำลัง และเพิ่มอัตรากำลังบุคลากร สำหรับรับผิดชอบด้านแนะแนวโดยตรง
- 3.4.2 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบสำหรับการจัดทำข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน
- 3.4.3 จัดสถานที่ที่สะดวกสำหรับแนะแนวนักเรียนผู้มารับบริการ
- 3.4.4 เชิญวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์มาให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการและการเตรียมตัวนักศึกษา
- 3.4.5 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้ทราบถึงระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงกิจกรรมการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนที่ระบุไว้ในคู่มือนักเรียน
- 3.4.6 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการควบคุม ติดตามประเมินผลการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน
- 3.4.7 เปิดโอกาสให้นักเรียนและแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
- 3.4.8 มีการประชุมจัดทำแผนการป้องกัน สิ่งเสพติดในสถานศึกษาและปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด

3.4.9 นำผลการประชุมเกี่ยวกับคุณภาพอาหารกลางวันมาเป็นแนวทางในการวางแผนการให้บริการอาหารกลางวันของสถานศึกษา

3.4.10 จัดทำเอกสารหลักฐานที่เป็นระบบ ชัดเจน และถูกต้องตามหลักราชการ สำหรับการติดตามประเมินผลการให้บริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน

3.4.11 จัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

3.4.12 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

3.4.13 นำผลงานของนักเรียนเข้าร่วมในนิทรรศการและตามงานแสดงต่างๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

3.4.14 เพิ่มกิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้นำและความรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่หลากหลาย

3.4.15 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการป้องกัน แก้ไขปัญหาและการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

3.4.16 เพิ่มช่องทางสำหรับให้บริการแนะแนวนักเรียนและเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

3.4.17 จัดหาแหล่งทุนเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการสนับสนุนนักเรียนให้ได้รับการศึกษาต่อ

3. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบแนวทางที่สำคัญ คือ

3.5.1 จัดทำแผนผังโรงเรียน และวางแผน การใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม

3.5.2 จัดประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกี่ยวกับระเบียบการใช้อาคารสถานที่

3.5.3 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

3.5.4 จัดประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

3.5.5 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำหรับดูแล ตรวจสอบ และซ่อมบำรุงเกี่ยวกับห้องน้ำ/สุขา ห้องต่าง ๆ และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

3.5.6 มีการประชุมวางแผนการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในอาคารต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ ฯลฯ

3.5.7 แต่งตั้งให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ความปลอดภัยภายในอาคาร

3.5.8 จัดทำแผนผังการหนีไฟให้ชัดเจนสามารถมองเห็นได้ง่ายและครบทุกอาคาร

3.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบแนวทางที่สำคัญ คือ

- 3.6.1 จัดกิจกรรมการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นประจำ
- 3.6.2 เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา และที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนให้มากขึ้น เช่น ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวในชุมชน แผ่นพับ บอร์ดหน้าบ้านผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน ฯลฯ
- 3.6.3 ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากชุมชนให้มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลนักเรียน และประสานงานกับสถานศึกษาในช่วงเวลาที่นักเรียนอยู่นอกสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีการบริหารงานสถานศึกษามากที่สุด คือ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รองลงมาคือ งานกิจการนักเรียน และงานธุรการ การเงินและพัสดุ ตามลำดับ ซึ่งการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า มีการบริหารงานมากที่สุดในเรื่องสถานศึกษามีการจัดให้บริการแก่ชุมชนโดยจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีการดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการจัดเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง และมีการเชิญผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนเข้าร่วมประชุม และเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชน โดยชุมชนช่วยสนับสนุนด้านทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ แก่สถานศึกษา และชุมชน/ผู้แทนชุมชน ให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการศึกษาเพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้จากแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามความต้องการของหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์ฤทธิ์ ยิ้มงาม (2552, หน้า 55) ได้ศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) เทศบาลนครสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) ได้ดำเนินการในเรื่องผู้บริหารและครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่ดี สถานศึกษาเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

เช่น กิจกรรมวันแม่ นิทรรศการวิชาการ กิจกรรมวันไผ่งาม หรือกิจกรรมอื่นๆ อย่างน้อยปีละครั้ง และสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเนื่องในวันสำคัญต่างๆ หรือประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก

จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก มีปัญหาการบริหารงานสถานศึกษามากที่สุด คือ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีปัญหาในเรื่องการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ การติดตั้งบันไดหนีไฟและอุปกรณ์ดับเพลิงตามอาคารเรียน ระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และการจัดทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาไม่มีการวางแผนจัดสร้างและการใช้อาคารสถานที่ที่เป็นระบบจึงทำให้เกิดปัญหาตามมา อีกทั้งงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับจัดสรรมาจากต้นสังกัดเพียงอย่างเดียว ไม่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องงบประมาณได้เอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยาณี ธนาสุวรรณ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ขาดงบประมาณที่จะซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด และสอดคล้องกับชนากร เม่นแถม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในเรื่องขาดแคลนงบประมาณ และขาดการประเมินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

นอกจากนี้จากผลการวิจัย พบว่า งานบุคลากรมีปัญหา มากที่สุดในเรื่องการเสนอขออัตรากำลังในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และการนำผลการประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาขั้นพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นโรงเรียนที่รับโอนมาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งอาจไม่ได้จัดครูให้สอนตามสาขาวิชาเอกเพราะ ดังนั้นในการที่จะมีครูตามสาขาวิชา จึงต้องอาศัยเวลา และงบประมาณในการจัดสรรอัตรากำลังตามสาขาวิชาเอกอีกระยะหนึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชพล รัตนเกษมชัย (2549, หน้า 57) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากร การสรรหาใช้เวลานาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ใช้ระบบคุณธรรมมาเป็นมาตรฐานการประเมินผล

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมพบแนวทางที่สำคัญ คือ จัดทำแผนผังโรงเรียน และวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม จัดประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกี่ยวกับระเบียบการใช้อาคารสถานที่แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำหรับดูแล ตรวจสอบและซ่อมบำรุงเกี่ยวกับห้องน้ำ/สุขา ห้องต่างๆ และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมในเรื่องการจัดทำผังบริเวณอาคารสถานที่ การจัดทำตารางแสดงการใช้อาคารสถานที่ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ และการดูแลรักษา/ซ่อม-บำรุง อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนากรเม่นแต้ม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ควรจัดผู้รับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม ควรมีการประเมินอย่างเป็นระบบ สำหรับแนวทางพัฒนางานบุคลากร พบแนวทางที่สำคัญ คือ จัดงานให้เหมาะสมและตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคน เพิ่มกรอบอัตรากำลังและเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรสำหรับรับผิดชอบงานเฉพาะตำแหน่ง แต่งานสอนสาขาที่ขาดแคลน จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด จัดสรรโบนัส ขึ้นพิเศษ และให้ความช่วยเหลือกับบุคลากรทุกระดับตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการบริหารงานบุคลากรคือ ปัญหาการวางแผนการดำเนินงานบุคลากรประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร การเสนอขออัตรากำลังในสาขาวิชาที่ขาดแคลน การบำรุงขวัญครูอาจารย์ และบุคลากรอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัญญากัก พรหมศิริ (2550, หน้า 73) ที่ได้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรอยู่เสมอ ควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และควรเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และแนวทางพัฒนางานธุรการ การเงินและพัสดุ พบแนวทางที่สำคัญ คือ เพิ่มช่องทางและระยะเวลาการจัดทำทะเบียนประกาศ สสำรวจความต้องการในการใช้พัสดุ-ครุภัณฑ์ของแต่ละบุคคลเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดสรรพัสดุ-ครุภัณฑ์ จัดตั้งงบประมาณสำหรับซ่อมแซมพัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการเอง เพิ่มช่องทางและระยะเวลาการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัย การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก : กรณีศึกษาโรงเรียนที่รับโอนจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงกองการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. ควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแผนผังโรงเรียน และวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ
2. ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำหรับดูแล ตรวจสอบ และซ่อมบำรุง เกี่ยวกับห้องน้ำ/สุขา ห้องต่างๆ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารโดยเฉพาะ
3. ควรจัดทำหนังสือขออนุมัติเพิ่มกรอบอัตรากำลังและเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรสำหรับรับผิดชอบงานเฉพาะตำแหน่ง และงานสอนสาขาที่ขาดแคลน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด
4. มีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือบุคลากรและครอบครัวที่ได้รับความเดือดร้อนเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
5. มีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันในการตั้งเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาที่หลากหลาย เช่น ทางวิทยุกระจายเสียง ทางเคเบิลท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาข้อมูลสภาพและปัญหาอาจศึกษาโดยการศึกษาข้อมูลจากหลักฐานเอกสารจริงของโรงเรียน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริงมากขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research: PAR) เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย